

Kırsal Kesimdeki İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanımlarının TUIK Verileriyle Karşılaştırılması ve Güvenlik İncelemesi⁺

Mustafa Tari^{1*}, Şakir Taşdemir², Cengiz Özcan¹ and Ayşe Tari³

¹Akören Vocational School, Selcuk University, Konya, Turkey

²Department of Computer Engineering, Faculty of Technology, Selcuk University, Konya, Turkey

³Department of Computer Engineering, Institute of Science, Selcuk University, Konya, Turkey

*Corresponding author: mustafatari@selcuk.edu.tr

Özet – İnternet kullanımı bireylerde hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Öncelikle iletişim alanında olmak üzere hemen hemen her alanda internet vazgeçilmez olmuştur. Web siteleri üzerinden özellikle de sosyal medya üzerinden bilgi paylaşımı çok yaygın hale gelmiş, internet üzerinden alış veriş, bankacılık, eğitim, oyun, media uygulamaları vb. işlemleri artık günlük hayatın vazgeçilmezleri olmuştur. Bütün bu işlemler insanların internet üzerinde daha fazla kişisel bilgilerini paylaşmalarına ve beraberinde güvenlik sorunlarının doğmasına sebep olmuştur. Bu sorunlar nedeniyle en çok ilköğretim dönemindeki çocuklar ve gençler olumsuz durumlara maruz kalabilmektedirler. Çalışmamızda, kırsal kesimdeki ilköğretim ikinci kademede eğitim gören öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımı davranışları tespit edilmiştir. Alınan veriler TUIK araştırmalarıyla karşılaştırılmıştır. Hangi araçlarla internete bağlandıkları, bağlanma amaçları, ne kadar süre internete bağlandıkları, bağlantı için aldıkları güvenlik önlemleri, aile ile paylaşımları, denetimi vb. incelendiği bir anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması 58 erkek, 45 kız öğrenci olmak üzere toplam 103 öğrenci ile yapılmıştır. Alınan verilerden elde edilen bulgular farklı açılardan değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler – kırsal kesimde internet kullanımı, internet kullanım davranışları, TUIK verileri, internet güvenliği

Internet Usage of Elementary School Students in Rural Area Comparison with TUIK Data and Security Review

Abstract - The use of the Internet is rapidly spreading to individuals. Internet has become indispensable in almost all areas, especially in the field of communication. Sharing information through websites, especially through social media, has become very common, shopping online, banking, education, games, media applications, etc. their operations have become indispensable in everyday life. All of these processes have caused people to share more personal information on the internet and also cause security problems. Due to these problems, children and young people in primary education are exposed to negative situations. In this study, computer and internet usage behaviours of the students who were educated at the second level of primary education in rural areas were determined. Received data are compared with TUIK surveys. A survey study was conducted about the what tools they use to connect to the Internet, their purpose of connection, how long they are connected internally, the security measures they take for connection, sharing with family, family control, etc. The survey was conducted with a total of 103 students, 58 male and 45 female students. The findings obtained from the received data were evaluated from different angles.

Keywords - internet use in rural areas, internet usage behaviours, TUIK data, internet security

I. GİRİŞ

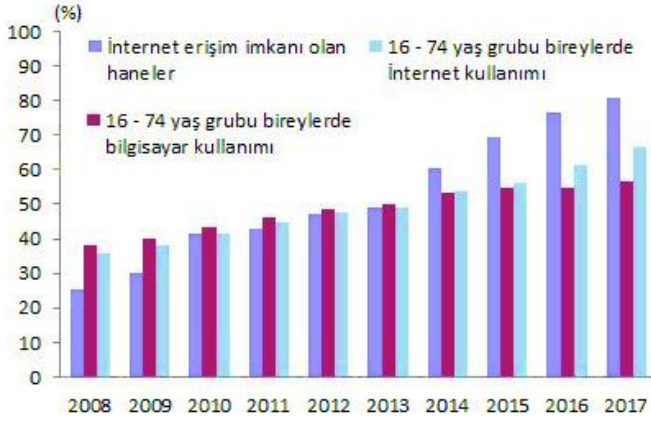
Tüm dünyada bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler hızlı bir şekilde yaygınlaşmaktadır. Bu yaygınlaşmanın başında gelen internet kullanımı da önlenemez şekilde her alanda kendini göstermektedir. Özellikle iletişim aracı olarak internetin kullanılması bu teknolojileri vazgeçilmez yapmıştır [1].

İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan “üretilen bilgiyi saklama/paylaşma ve ona kolayca ulaşma”

istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir. Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir [2].

Türkiye’de internet kullanımının hızlı bir şekilde yaygınlaşması çocuk ve gençlerin bu teknolojiye ilgi göstermesine ve internetle içli dışlı olmasına sebep olmaktadır. İnternetin daha çok sayıda eve ulaşması, internet kullanılan ortamların sayısının hızla çoğalması kullanıcı kitlesinin internete erişimini kolaylaştırmaktadır. Ancak bu yeni teknolojinin, bireyleri eğitici olmasının yanı sıra, genç ve

çocuklar için uygun olmayan içeriği ve kullanım amacı da endişe yaratmaktadır.

Şekil 1. TÜİK Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı[3]

Şekil 1’de görüldüğü üzere TÜİK tarafından gerçekleştirilen Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı araştırmasının sonuçlarına göre internete erişim imkânı olan hane oranı 2008 yılında %25,4 iken 2011 yılında %42,9 2014’de %60,2 2016’da %76,3 ve geçtiğimiz 2017 yılında ise %80,7 olarak tespit edilmiştir. İnternet erişimi olan hane sayısının artmasıyla birlikte internet kullanan kişi sayısı ise 2008 de %35,9 iken 2017 ye bakıldığında bu oran %66,8 e yükselmiştir.

İnternet kullanımının bu kadar yaygın ve herkese açık bir ağ olması denetlenmesini zorlaştırmaktadır. Bu yüzden kötü niyetli olan kişiler istedikleri gibi amaçlarına ulaşabilmektedir. Herkese karşı tehdit oluşturan bu durum en çok küçük yaşta ki çocukları etkilemektedir. Bu tehditlerin en başında bilgisayar bağımlılığı bir gençlik yetişmesi gelmektedir.

Günümüzde internet ortamının düzenlenmesi için yapılan düzenlemeler olsa hem yeterli olmadığı ve denetlemenin çok zor olduğu ortadadır. Bu yüzden internet kullanımı konusunda birey ve ailelerin bilinçli olması ve tehditlere karşı kendilerini koruyabilmeleri gerekir. Özellikle ailelerin çocuklarını iyi tanıması gerekmektedir.

Bu sorunların çözümünde ise her zaman olduğu gibi okul-aile işbirliği ile ailelerin ve çocukların bilinçlendirilmesi, okulda bu konuda aile ve öğrenciler için seminerler ve toplantıların yapılması, bilgisayar ve İnternet’ten yararlanma yollarının öğretilmesi uygun olacaktır.[7]

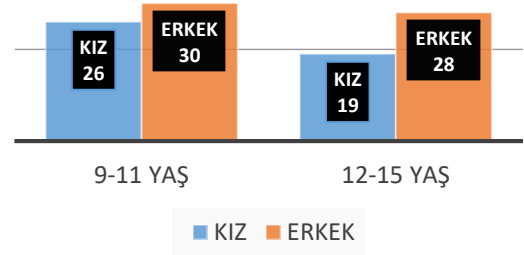
Bu çalışma ilköğretim ikinci kademedeki okuyan 103 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu çalışmada ilköğretim ikinci kademesinde okuyan çocuklar arasında internet kullanım yaygınlığı ve güvenliği hakkında bilgi toplanmıştır. Çocuklar üzerinde aile denetiminin olup olmadığı çocukların bir sorunla karşılaştığında aileleri ile iletişimi incelenmiştir. Ayrıca elde edilen veriler TÜİK verileriyle karşılaştırılmıştır.

II. ANKET ÇALIŞMASI VE ÇIKTILAR

Anket çalışması; kişisel bilgiler, bilgisayar ve internet kullanımı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

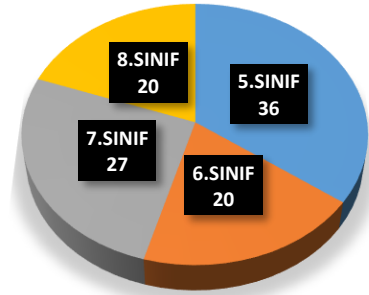
A. Kişisel Bilgiler

Bu bölümde anket çalışmasına katılan öğrencilerin yaş, cinsiyet ve sınıf bilgileri incelenmiştir.

Şekil 2. Yaş Grubu ve Cinsiyet Dağılımı

Anket çalışmamıza Şekil 2’de görüldüğü üzere ilköğretim ikinci kademe de okuyan 58’i erkek 45’i kız olmak üzere toplam 103 öğrenci katılmıştır. Yaş grubu olarak iki bölüme ayırma yapılmıştır. 9-11 yaş aralığında 26 kız 30 erkek olmak üzere 56 öğrenci 12-15 yaş aralığında ise 19 kız 28 erkek olmak üzere 47 öğrenci anketimize katılmıştır.

Şekil 3. Sınıf Dağılımı

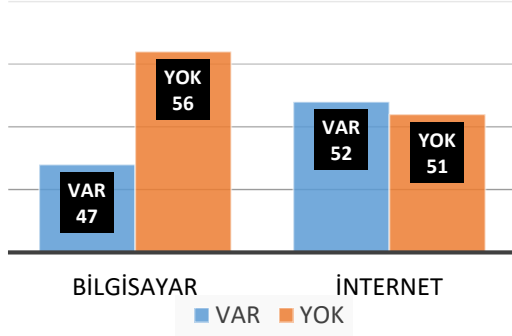
B. Bilgisayar ve internet kullanımı

Anketimizin ikinci aşamasını da ise

- ✓ Bilgisayar ve internete sahip olma durumu
  - ✓ İnternete hangi araçlar üzerinden erişildiği
  - ✓ Günde kaç saat internete girildiği
  - ✓ İnternetin hangi amaçla kullanıldığı
  - ✓ Aile koruma programının ve internetin güvenli bir ortam olup olmadığı
  - ✓ İnternette yaşanan olumlu ve olumsuz durumlar
  - ✓ Yaşanan olumlu ve olumsuz durumların aile ile paylaşılması
- konuları incelenmiştir.

Bilgisayar ve İnternete Sahip Olma Durumu

Anketimizin ikinci bölümüne ilk olarak çocuklara “Bilgisayarınız var mı?” ve “İnternetiniz var mı?” soruları yöneltilerek başlanmıştır.

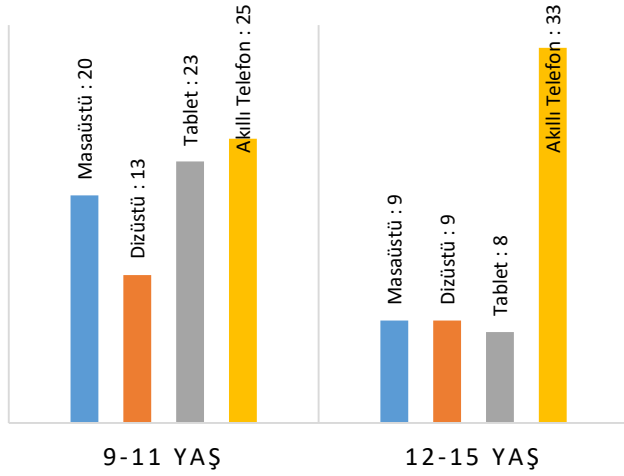
Şekil 4. Bilgisayar ve İnternete Sahip Olma Durumu

Şekil 4'deki sonuçlarımıza göre bilgisayara sahip olma durumuna bakıldığında biraz fark görülmektedir ama internet varlığı hemen hemen eşit durumdadır.

Burada çıkan sonuçlar Şekil 1'de verilen TÜİK verilerinden çok farklı çıkmıştır. TÜİK verilerine göre internet erişimi %80,7 iken bizim sonucumuza göre %50,4 çıkmıştır. Bunun sebebinin anket uygulanan okulun kırsal bölgede hatta taşınmalı eğitim veren bir okul olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

İnternete Erişim Aracı

Anketimizin bu kısmında çocukların internet erişimi için hangi araçları kullandığı incelenmiştir.

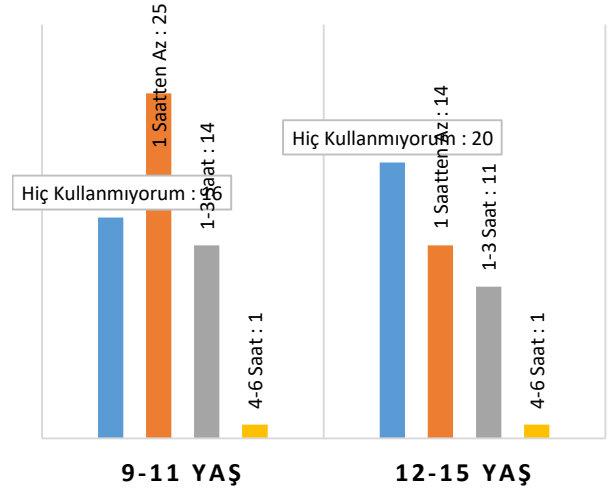

Şekil 5. İnternet Erişimi İçin Kullanılan Araçlar

Şekil 5'de görüldüğü üzere 9-11 ve 12-15 yaş arası çocukların çoğunlukla akıllı telefonları kullandığı görülmüştür. Özellikle 12-15 yaş grubunda bu oranın çok fazla olduğu görülmüştür. Daha bu yaşta çocuğun eline akıllı telefon verilmesi ailelerin yaptığı çok büyük hataların başında geliyor. Küçük yaşlar da internet bağımlısı oluyorlar ve bu durum ileri yaşları için büyük risk oluşturuyor. Bu yaş gurubunda ki çocukların interneti ödev amaçlı dahi kullanmasına belli bir kısıtlama getirilmelidir.

İnternete Geçirilen Süre

Bu madde de öğrencilerin zamanlarının ne kadarını internet başında geçirdiği bu tespit edilmiştir.

Şekil 6. Günde Kaç Saat İnternete Giriliyor

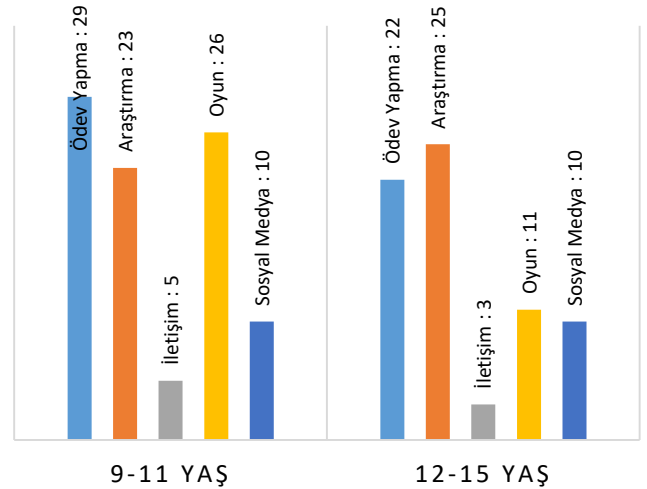
Şekil 6'dan anlaşılacağı üzere öğrenciler günde en az bir saatlerini internet başında geçirmektedir.

Hızlı bir şekilde günlük yaşantımızın vazgeçilmezi olan internet, hayatımıza birçok kolaylığı getirdiği gibi ondan birçok şeyi de götürmüştür. İnsanlar arasındaki samimi iletişime zarar vermiş, onları asosyal bir varlık haline getirmiş ve gerçek hayattan koparmıştır. Bu gerçek hayattan kopuş insanları kalabalıklar içinde yalnızlığa sürüklemiş ve birçok insanın sadece sanal arkadaşları olmuştur. Öyle ki bu sanal arkadaşlıklarda taraflar birbirinin yüzünü görmemelerine rağmen birçok şeyi paylaşmaktadırlar. Ancak bu durum sanılanın aksine sosyalleşmekten çok bir yalnızlık durumuna dönmektedir [4].

Bilgisayarı ve dolayısı ile interneti uzun süre, uygun olmayan oturma pozisyonunda kullanmak ergenlerin kas ve iskelet sisteminde bozukluklara, ağrılara yol açabilmektedir. Boyun ve sırt rahatsızlıkları, kas kasmaları görülebilmektedir [8].

İnternet Kullanım Amacı

Bu kısımda internetin hangi amaçla kullanıldığı incelenmiştir.

Şekil 7. İnternet Hangi Amaçla Kullanılıyor

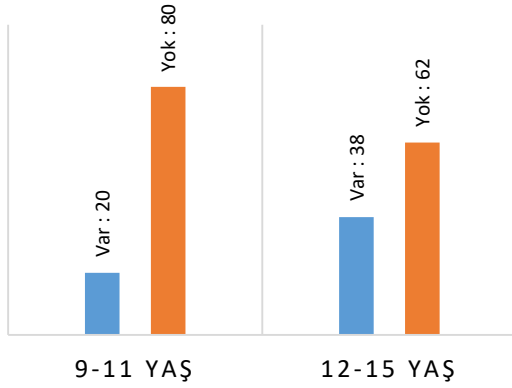
Şekil 7'deki sonuca göre öğrencilerin büyük bir kısmının interneti ödev ve araştırma yapmak için kullandığı

görülmektedir. Ayrıca 9-11 yaş grubunun ödev ve araştırma dışında oyun seçeneğini seçtiği görülmektedir. Bu grubun oynadığı oyunların takip edilmesi gerekmektedir. Çünkü gelişmiş güzel üretilen ve seçim yapmaksızın alınan bilgisayar oyunları, yaygınlaşan güncel bir sorun haline almaktadır.

Devletin denetimi olmadan hazırlanan bu bilgisayar oyunlarında özellikle insan öldürme ve çeşitli cinsel ilişki konularına da yer verilen bu oyunlar, özellikle çocuklar ve ergenler üzerinde çok olumsuz etkiler bırakmaktadır [5].

Bilgisayarda Aile Koruma Programı Varlığı

Bu madde de çocukların aile koruma programının ne olduğunu bilip bilmedikleri ve bilgisayarlarında bulunup bulunmadığı incelenmiştir.

Şekil 8. Aile Koruma Programı Varlığı

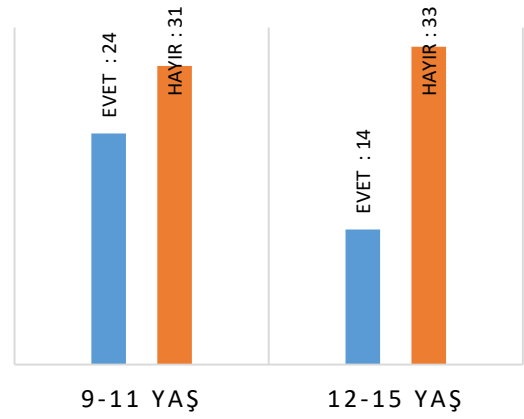
Şekil 8'den çıkan sonuca baktığımızda öğrencilerimizin büyük bir çoğunluğunun bilgisayarlarında aile koruma programının olmadığı görülmüştür. Günümüzde aile koruma programı ücretsiz olarak sunan birçok firma vardır. Aile koruma programı sayesinde çocuklarımızın zararlı sitelere girmelerini engelleyebilir ve internetten faydalı şekilde yararlanmalarını sağlayabiliriz.

Aile programları sayesinde

- ✓ İçerik filtreleme sayesinde zararlı sitelere girişi engelleme
- ✓ Zaman kontrolü ile belirli günlerde limitli internet kullanımı
- ✓ Çocukların yaşlarına göre özelleştirilebilen filtre ve zaman ayarları
- ✓ Önceden tanımlanmış kategorilere göre kolayca filtreleme özelliklerinden faydalanabilirsiniz.[6]

İnternet Ortamının Güvenliliği

Bu madde de öğrencilerin internet ortamına bakış açıları ve ne düşündükleri incelenmiştir.

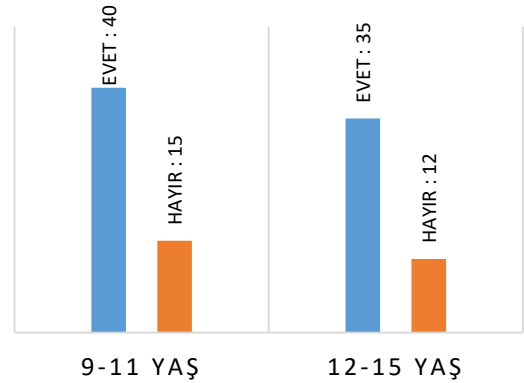

Şekil 9. Sizce İnternet Ortamı Güvenli mi?

Şekil 9'u incelediğimizde 9-11 yaş grubunun interneti daha güvenli bulduğu görülmektedir. Yaş büyüdükçe bilincin biraz daha arttığı anlaşılmaktadır. İnternet ortamının güvenliği sağlamak biraz biz öğretmenlerin birazda ailelerin elinde olan bir durumdur. Bu farkındalığı oluşturup elimizden geleni yapmalıyız.

İnternette Yaşanan Bir Durumu Aile İle Paylaşma

İnternette yaşanan olumlu ya da olumsuz bir durumu öğrencilerin aileleri ile paylaşma durumu aşağıda gösterilmiştir.

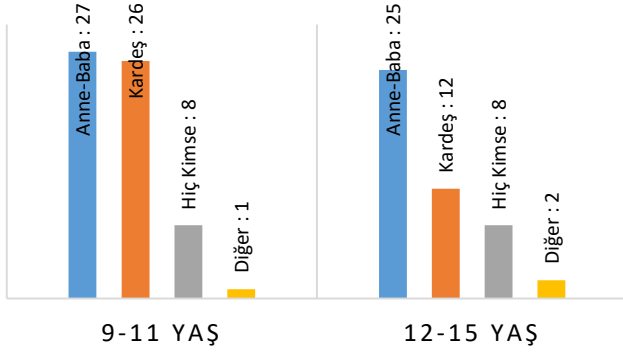

Şekil 10. İnternette Yaşanan Bir Durumu Aile İle Paylaşma

Şekil 10'a göre öğrencilerimizin büyük çoğunluğu yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumları aileleri ile paylaşabilmektedir. Ama kalan öğrencilerinde bilgilendirilerek kendilerine en yakın hissettikleri güven duydukları bir aile bireyine anlatabilmeleri sağlanmalıdır. Burada çoğunluğun aileleriyle daha rahat iletişim kurduğu da görülmektedir.

İnternette Yaşanılan Bir Durumu Kiminle Paylaşıldığı

Bu maddede bir önceki madde de sorulan sorunun cevabı evet ise kiminle paylaşıldığı incelenmiştir.

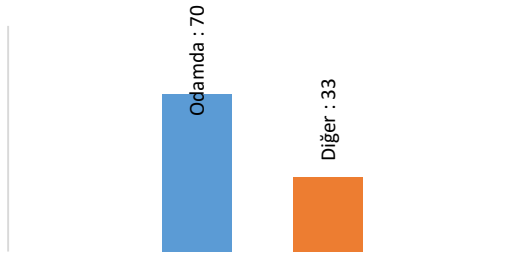

Şekil 11. İnternette Yaşadığınız Olumlu veya Olumsuz Bir Durumu En Rahat Kiminle Paylaşabiliyorsunuz?

Şekil 11’de görüldüğü gibi öğrenciler yaşadıkları olumlu ve olumsuz durumları en rahat anne babalarıyla paylaşmaktadır. Yine buradan da anlaşılacağı gibi anne baba ve çocukları arasında ki iletişim kuvvetli olduğu görülmektedir. Anne-baba oranının fazla olması kardeşlerin yaşının fazla büyük olmamasından da kaynaklandığı düşünülebilir.

Bilgisayarın Evde Bulunduğu Yer

Son olarak da öğrencinin bilgisayarının nerede olduğu sorgulanmıştır.

Şekil 12. Evde Bilgisayarınız Nerede Bulunmaktadır?

Çocuğumuzu internet ortamında ki tehlikelerden korumanın yöntemlerinden bir tanesi de onu internet ile başa kalabileceği bir ortamda bırakmamaktır. Bunun için bilgisayar evimizde ki ortak kullanım alanlarına konulmalıdır.

Şekil 12’de görüldüğü gibi öğrencilerin yarıdan fazlası internete odasında girmektedir. Kalan kısmı ise olması gerektiği gibi ortak kullanım alanlarını kullanmaktadır. Bu konu hakkında aileler bilgilendirilmelidir.

III. SONUÇLAR

TÜİK verileriyle kıyaslandığı zaman kırsal kesimlerde internet ve bilgisayar kullanımı ülke geneline göre %30 civarı fark vardır.

Hem TÜİK verilerinde hem de bizim anketimizde de görüldüğü üzere internet bağlantısının olduğu her evde aynı zamanda bilgisayar vardır söylemi doğru olmuyor. Bu duruma özellikle akıllı telefonlar olmak üzere tabletlerin etkili olduğu görülmektedir.

BTK ya göre 10-13 yaş grubu çocuklarda internette geçirilmesi tavsiye edilen maksimum sürenin 2-3 saat olması gerektiği belirtilmiştir. Bu tavsiyeye anket uyguladığımız öğrenci grubu çok iyi bir şekilde uymaktadır.

9-11 yaş aralığının oyun oynama amaçlı interneti daha çok kullandığı görülmüştür. 12-15 yaş aralığı da azımsanamaz.

Oyunlarda olan subliminal mesajlar, cihazı kontrol altına almak adına arka planda çalışan kodlar, oyun oynama sırasında çıkan reklamlar olmak üzere birçok tehlikenin varlığı aşikârdır. Bu yüzden çok dikkatli olmak gerekmektedir.

Bir önceki maddede saydığımız birçok tehlikeye ve anket sonuçlarında görüldüğü üzere internet ortamının güvenli olmadığını düşünülmesi rağmen aile koruma programlarının fazla kullanılmadığı görülmüştür.

Çalışmanın yapıldığı öğrenci grubunda aile ile paylaşma oranı beklendiğine göre yüksek çıkmıştır ama yeterli değildir. Bu konuda hem öğrenciler hem de aileler bilinçlendirilmelidir.

Son olarak her ne kadar kişilik kazanmaları için serbest kalmaları gerekse de ve ilerleyen mobil teknolojiyle zor olsa da belli bir yaşa kadar denetimin tam olarak çekilmesi internete özellikle ailenin yanında girmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla internete girilen cihazın ailenin ortak alanı olan salon gibi alanlarda olmasında güvenlik açısından fayda vardır.

KAYNAKÇA

- [1] M. Tari, Ş. Taşdemir and C. Özcan, “Internet Usage and Safety Behaviors of Primary School Students”, 1st International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies (ISAS 2018), 2018, p. 202.
- [2] İnternet Nedir. <http://www.diyadinet.com/YararliBilgiler-205&Bilgi=internet-nedir>, (01.04.2018)
- [3] TÜİK (2017), “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2017,” <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24862>, (02.04.2018)
- [4] S. Bayram, G. Gündoğmuş Field TM, Diego M ve ark. (2000) “İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Eğilimlerinin Ve Yalnızlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi,” *Akademik Bakış Dergisi*, vol. 54, pp. 307-318, Mart-Nisan 2016.
- [5] Duru Psikolojik Danışmanlık, Mediasyon ve Gelişim Merkezi, “Çocuk, Bilgisayar ve İnternet,” <https://www.durupsikolojimerkezi.com/cocuk-bilgisayar-ve-internet/>, (02.04.2016)
- [6] Türk Telekom, “Türk Telekom Aile Koruma Şifresi,” <http://www.turktelekomguvenlik.com/Urunler/aile-koruma-sifresi/kisaca/4/109/>, (02.04.2016)
- [7] C. Cengizhan, “Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanımında Yeni Bir Boyut : ‘İnternet Bağımlılığı’,” *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, vol. 22, pp. 83-98, 2005.
- [8] N. Kaplan, “Ortaokul Öğrencilerinde İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Sağlık Üzerine Etkilerinin İncelenmesi,” *Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı*, İzmir, Türkiye, 2016.